

Forhandlinger
i
Lolland- Falsters Forstmandsforening.

Mødet d. 1ste Marts 1873.

1. Hvorledes graver man fordelagtigst sine Plantehuller? Indledes af Forstinspektør Koch. — Naar jeg for d'Her. fremstiller til Diskussion dette Spørgsmaal, da har jeg intet andet Motiv dertil, end at jeg veed med mig selv, at jeg ikke graver dem paa den hensigtsmæssigste Maade, og jeg troer, at mange af os i det mindste ikke udføre dette Arbejde saa godt og fuldstændigt, som det burde. — Det er min Overbevisning, at vi grave dem for snevne baade i Bredden og Dybden, og Grunden dertil ligger naturligvis i, at vi ville gjøre Kulturerne saa billige som mulig, men det er et Spørgsmaal, om det i Virkeligheden er sparsommeligere, da ved de snevne Huller vistnok mange Planter gaa ud, som ellers vilde gro, og det er i al Fald rimeligt, at Planterne ville blive langt kraftigere ved større Huller og give større Tilvæxt, end naar de ere plantede i snevne Huller, hvor Rødderne kun med Besvær kunde bane sig Vej, medens de i store Huller langt hurtigere kunne udbrede sig, naar Jorden er løs og porøs i et større Omraade. — Plantehullernes Størrelse maa jo for Størstedelen rette sig efter den Plantes Rod, der skal plantes, men det er ikke nok, at Hullet er saa stort, at Røds-

derne ikke strax ere i Klemme, det vil snart blive Tilfældet, naar de møde Modstand i den faste Jord, og derved ville de sættes meget tilbage, hvorimod Rødderne ved et stort Hul snart ville blive meget kraftige, og saa senere lettere være istand til at bryde ind i den faste Jord. — Jo mere fast, stenet og græsrig Jorden er, des større maa Plante hullerne være, men de maa og være større i let Jord, end det sædvanlig gjøres; saaledes graver jeg paa Baroniet Guldborglands Plantage i Jylland, hvor der kun er et Par Tommer daarlig Muld, $\frac{1}{2}$ Alen rødt Sand og derunder hvidt i det Uendelige, Huller paa 16" s Dybde og 16" s Brede til Gran, og det seer ud til at være heldigt, da Planterne lykkes godt.

Naar man kan grave Hullerne om Efteraaret, troer jeg, det er fordelagtigst, og da at kaste Jorden fra det ene Hul til det andet, saaledes at den daarligste Jord kommer nederst og den gode øverst, og da lade dem henstaa Vinteren over for at udsættes for Frosten; men naar man af Mangel paa Folk om Efteraaret, ikke saaer dette udført, saa maa man om Foraaret grave Hullerne aabne, og lægge Jorden saaledes, at, ligesom om Efteraaret, den daarlige Jord kan komme nederst i Hullet og den gode om Planternes Rødder, naar disse plantes. — Det er en Selvfølge, at Egen og de Træer, der have Bælerod, fordre dybere Huller end Gran og Bøg m. v., som ikke have denne.

At sætte nogen Norm for Plante hullernes Størrelse for hver Træart kan vistnok ikke lade sig gjøre, men Hovedspørgsmaalet maa være: „Grave vi vore Plante huller dybe og brede nok i det Hele?“ og det er dette, jeg ønsker diskuteret!

Skovriden A. Schrøder med Flere udtale, at den bedste Jord saavidt mulig bør anbringes umiddelbart omkring Planternes Rødder, hvorfor det ikke altid er rigtigst at bringe den fletteste Jord nederst i Plante hullet.

Rock holder det ubetinget for heldigst at grave Plante hullerne om Efteraaret og anbefaler særlig blinde Plante huller.

Stovrider Kann. Plantehuller bør være store. Jeg bruger runde Huller, 1 Alen i Diameter til Planter med Klump og $\frac{3}{4}$ Alen i Diameter til Planter uden Klump, men lader altid Græstørven stikke tynd af i 2 Halvmaaner, som bruges til at dække med, efter at Planten er plantet; Græs-
siden af Tørven bør vende ned, den holder paa Fugtigheden og tillige foraarfager den, at Græs holdes fra Planten de første Aar. — Endstjødnt denne Plantemaade her har viist en god Væxt, og uagtet jeg paa ingen Maade mener, at man skal forkaste Hulgravning, da der gives Tilfælde, hvor denne er uundgaaelig, saa troer jeg dog, at man sikkert bør stænke Plantning i Forhøjning mere Opmærksomhed, end der hidtil er viist den; thi efter de Erfaringer, jeg har herom, har denne Plantemaade viist overordentlige Resultater, og jeg skal tillade mig at meddele nogle Oplysninger om Væxtforskjellen mellem 2 Bøgeplantninger i mit Distrikt, hvoraf den ene er plantet i Forhøjning 1858, den anden i Huller 1854, begge med Klump og Planter af ens Størrelse. 3 Forhøjningsplantningerne maaler Stammerne nu indtil 14" i Omkreds og ere ca. 12 Alen høje, hvorimod Plantningen fra 1854 i Huller kun maaler indtil 11" i Omkreds og er ca. 9 Alen høje; Jordbund og andre Forhold ere ens i begge Plantninger. — Fremgangsmaaden med Bøgeplantningen var følgende: Hvor Planten skulde staa, blev Græstørven stuktet tynd af i 2 Halvmaaner og lagt ved Siden, derpaa blev Jorden i Hullet gravet og jævnet, herpaa blev Planten med Klumpen sat, og Jorden til Forhøjningen taget ved Siden, som derefter blev dækket med de 2 Halvmaaner af Græstørv. Samme Fremgangsmaade er anvendt ved Naaleplantning uden Klump og har viist meget tilfredsstillende Resultater.

Jægermester Friderichsen har plantet en Del efter Manteuffels Methode; men Tilvæksten har her ikke viist sig større end ved andre vel udførte Kulturer. Dog har denne Plantningsmaade utvivlsomt den Fordel, at Plantejorden nødvendigvis maa blive porøs, hvad der er en Hovedsag ved en-

hver Plantning. Endog paa det rene Flyvesand i Syfland re-
olpløier man forud for Naaletræplantningen, og har man und-
ladt dette, sygne Kulturerne hen og gaa ud. Han maa give
Ro & Medhold i, at Planterne udvikle sig hurtigst, hvor de
ere plantede i store Plantehuller, og maa derfor ogsaa tilraade
disse overalt, hvor Hulgravning er nødvendig.

Skovrider Bjørn har forsøgt at behandle et Stykke
Jord som ren Brak, for næste Foraar at tilplante det med
Gran, hvortil man undlod at grave Huller. Planterne bleve
satte i Forhøjninger ovenpaa Jorden uden Anvendelse af Græs-
tørv til Højenes Dækning. Jordbunden var slet, og der blev
kun anvendt meget smaa Planter. Dette Forsøg, der var frem-
kaldt ved, at Insekter havde ødelagt en ung Fyrrekultur, plantet
efter Fyr, lykkedes over al Forventning, og det uagtet meget
tørre Aar fulgte eft r Udførelsen af denne Plantning.

Skovrider Hansen kjender en Grantkultur ved Førslev,
der er udført dels i Riller, dels i Kamme, men der er det
næsten udelukkende de Planter, der ere plantede i Rillerne, som
have havt Fremgang.

Bjørn gjør opmærksom paa, at den lille Plante i Ril-
lerne har staaet i Væ af Kammene. — Han har i Thyfland
seet en Bøgekultur, der er foretaget paa aaben Mark med
1½—2 Alen høje Planter, der stode i Rader med 5 Alens
Mellemrum og i 1½ Alens Afstand i Raderne. Den stod ud-
mærket godt, men det havde selvfølgelig været nødvendigt at
holde Græs og Ukrud borte imellem Planterne. Her fore-
trækkes Anvendelsen af smaa Planter.

Ro & anbefaler særlig den manteeffellste Methode, hvor
man skal plante Gran paa Mosejord, hvorimod det bør fore-
trækkes at grave Plantehuller, hvor man har at gjøre med tør
Jordbund, og hvor Kulturen er stærkt udsat for Vinden.

Rann fastholder, at man næsten overalt bør tilstræbe at
plante ovenpaa Jorden. Man behøver ingenlunde at tilføre
god Jord, man kan i Reglen godt nøjes med den, man har,
og for at faa den bekvem, kan man om Efteraaret grave Plante-

huller, og om Foraaret plante mellem disse i den af Hullerne opgravede Jord.

Bornebusch spørger, om det dog ikke er rettest at stræbe hen efter en saa billig Plantning som mulig, og derfor, hvor Forholdene tillade det, benytte smaa Planter og Stikspade?

Fridrichsen har 10 à 12 Aars Erfaring i at plante smaa Bøgeplanter efter Stikspaden, men denne Fremgangsmaade bør kun benyttes, hvor der er ren Skovbund og saa megen Skygge, at Overgangen ikke er for brat for de i Skoven optrukne smaa Planter. Paa større, aabne Pladse kan denne Methode ikke anvendes. — Istedetfor Stikspaden benytter han en almindelig Spade, gjør 2 Stik i Jorden i Form af et T og løfter med det andet Stik Fligene op og anbringer Planten i Skæringspunktet, hvorefter man med Foden træder Fligene til Planten.

A. Schrøder har benyttet Stikspaden i stort Omfang med særdeles godt Resultat. Han er ikke en Gang bange for temmelig aabne Steder, og han tvivler paa, at Græs og Ukrud saa let kan faa Magt med de smaa Planter.

Tægermester Stampe kjender en sjællandsk Bondegaard, hvis hele Areal for ca. 16 Aar siden er fuldstændig tilplantet med Gran, plantet efter det butlarste Plantejern, hvorpaa der var anbragt et Traad, fordi det ellers var for anstrengende at benytte for Arbejderen.

Flere Medlemmer udtale, at man, netop begrundet paa Arbejdets Besværlighed, har forladt det butlarste Plantejern og er kommen til at bruge Stikspaden.

Forøvrigt var Forsamlingen enig om, at man i Skovbruget, hvor Forholdene tillode det, skal søge saa meget som muligt at undlade Gravning af Planterhuller, og hvor de ere nødvendige, giver man Indlederen Medhold i, at de bør gjøres en Del større end det hidtil er almindeligt.

2. Paa hvilken Maade kan et til Gjærdselhugst

hidtil afbenyttet Areal fordelagtigst omdannes til regulær Højskov? Indledes af Skovrider Bornebusch. Har man et slikt Areal og ønsker samme omdannet til regulær Højskov, da er det sjældent, at den tilstedeværende Trævært egner sig hertil, men en ny Træart maa tilvejebringes. Dette kan jo ske paa mange forskjellige Maader, men i det Væsentlige er her 2 Fremgangsmaader:

1. Enten indplante ældre og større Planter imellem den tilstedeværende Lavskov, hvorved man har den Fordel, at denne i den første Tid herefter vil afgive en Mellembenyttelse af Gjørdsel- eller Kvasbrænde, og at den kan benyttes som Ammetræer for Planterne og forhindre Ukrudets for stærke Udbredelse, ligesom den ogsaa ved sin Tilstedeværelse og sit Løv har en gavnlig Indvirkning paa Jordbunden.
2. Eller fuldstændig at rense Arealet for den tilstedeværende Trævært ved Rydning, behandle Jorden i 1 eller 2 Aar med Plov og Harve, og da ved Plantning af smaa Planter, der forholdsvis kan udføres billig, eller ved Saaning at tilkultivere samme.

Kad os betragte Omkostningerne ved hver enkelt af disse Fremgangsmaader paa et Areal af 1 Td. Lands Størrelse. De anførte Priser ere de almindelige for Tiden her paa Eggen. — Vi antage, at Arealet for Størstedelen er bevoget med Krat.

1ste Fremgangsmaade:

Afhugning af de paa Arealet vorende

15 Bkr. Gjørdsel eller Kvas à 2 Mk. 5 Rd. „ Mk. „ Sk.

Gravning i $\frac{5}{8}$ og $2\frac{1}{2}$ Alens Afstand

af 3500 Plantehuller à 2 Mk. 4

Sk. pr. 100 Stkr. 13 — „ — 12 —

Plantning af 3500 Stkr. 4 til 6aarige

Planter à 24 Sk. pr. 100 Stkr. 8 — 4 — 8 —

Plantning med Stikspade i 1 og 1½				
Alens Afstand af 6250 2 à 3aarige				
Planter à 1 Rd. pr. 1000 Stkr.	6 Rd.	1 Mk.	8 St.	
Efterbedring af 625 do. do.	„ —	3 —	14 —	
Værdien af 6875 Planter à 3 Mk.				
pr. 1000 Stkr.	3 —	2 —	12 —	
	<hr/>			
	Salt 55 Rd.	2 Mk.	2 St.	

Herfra bliver at drage:
 Indtægten af 15 Vkr.
 Gjærdsel eller Kvas à

		Rd.	Mk.	St.
4 Mk. 8 St. pr. Vkr.	11	1	8	
Indtægten af 40 Fv.				
Stød à 4 Mk. pr. Fv.	26	4	„	
Er	<hr/>			
	37 Rd.	5 Mk.	8 St.	
	<hr/>			
	Sgjen 17 Rd.	2 Mk.	10 St.	

For Behandlingen af Jorden med Plev og Harve er ingen Omkostninger anført, da man vil kunne faa dette Arbejde udført uden Udgift, ved at give Tilladelse til at tage Sædafgrøde af Jorden, hvis man da ikke for Skovvæsenets egen Regning vil dyrke Arealet 1 eller 2 Aar med Sæd.

Af Ovenstaaende sees det saaledes, at den sidste Fremgangsmaade vil være at foretrække paa alle saadanne Arealer, der lade sig behandle med Ploven og derved lade sig bringe i en saadan Tilstand, at Plantning af ganske smaa Planter vil kunne udføres med Held, og giver den Fordel, at have over 3000 Stammer flere paa Arealet, der jo vil bidrage til en tidlig fuldstændig Slutning af Bestanden og afgive tidligt og rigeligt Gjennemhugningsudbytte. Kultivering ved Udsæd af Frø vil jo i pekuniær Henseende stille sig endnu fordelagtigere, uden at jeg dog derfor vil anbefale denne fremfor Plantning.

Lader Jordbunden sig derimod f. Ex. paa Grund af mange Sten ikke behandle med Ploven, da vil den første Frem-

gangsmaade efter min Formening være at foretrække. Som ovenfor anført bør Planterne her sættes i Rader i $2\frac{1}{2}$ Alen imellem Raderne og $\frac{5}{8}$ Alen Afstand i Raderne, hvorved Arbejdet lettes ved Afhugningen af Gjærdsfelen og Vortskæringen af denne omkring Planterne i de første Aar.

Det kunde jo tænkes, at Prisen paa Støbbrændet f. Ex. paa Grund af Mængden, ikke vil være saa høj som ovenanført, ja at man maaske ikke kan opnaa mere end 2 Mk. pr. Favn for Ryddebrende af Tjørn, Hassel eller Egnende, og i saa Tilfælde ville Omkostningerne jo blive omtrent 30 Rd. pr. Td. Land, altsaa dyrere end ved den først anførte Fremgangsmaade. Dog er jeg ligesuldt af den Formening, at Arealets fuldstændige Rydning og Jordens Behandling med Ploven vil være at foretrække, thi jeg troer, at denne Jordbundens Bearbejdning har en saa heldig Indflydelse paa Planternes Fremvæxt, at de forøgede Udgifter rigelig blive opvejede herved. Alle de Plantninger man foretager i velbehandlet Jord med 2 à 3-aarige Planter have allerede efter et Aars Forløb saa godt som fuldstændig forvunden den ved Omplantningen hidførte Svækkelse, medens Planter, satte i almindelige Planterhuller i den raa eller af Græsbevæxt og Ukrud stærkt gjennemtrængte Jordbund, i Almindelighed først efter 2 ja 3 Aars Forløb igjen erholde et sundt Udseende og vise nogen Fremgang.

Skulde man desuagtet af økonomiske Hensyn lade sig afholde fra at anvende denne Fremgangsmaade, da vil jeg ikke undlade at anføre, at ihvorvel jeg i saa Henseende ingen personlige Erfaringer har gjort, saa er min Opmærksomhed dog bleven henvendt paa, at en sliq Kultur dog muligen lader sig udføre paa en i forstøkomomist Henseende ligesaa fordelagtig Maade, ikke alene uden at medføre større Udgifter end nogen anden Methode, men kan maaske endog saa være forbunden med ligefrem pekuniær Fordel. — Jeg tænker herved paa at foretage Plantningen i Rader; Afstanden sat f. Ex. til 1 og $2\frac{1}{2}$ Alen og da i 2, 3 à 4 Aar at benytte den imellem Raderne liggende Jord til Dyrkning af Rodfrugter eller Egnende, enten

med Haandkraft, eller, hvad der jo let lader sig gjøre, med Hestkraft ved Hjælp af dertil indrettede Redskaber. — Det er kun mine Tanker herom, jeg her anfører, men jeg for mit Vedkommende har dog til Hensigt at gjøre et Forsøg i denne Retning, og nogle Beretninger, jeg har seet i et tykt Tidskrift for Forstvæsen, lader mig formode, at en slig Kulturmethode muligen i Fremtiden vil faa en ikke ringe Betydning.

Væsentlig Indflydelse paa Fremgangsmaaden vil jo, som alt bemærket, Jordbunden have, da jo Valget af Træarten afhænger heraf. — Ved Valget af denne maa i Sandhed ogsaa tages Hensyn til, hvilken Træsart der i økonomisk Henseende bærer det største og tidligste Udbytte, der jo væsentlig igjen afhænger af de lokale Affætningsforhold. Afgjørelsen heraf vil jeg kalde nærværende Spørgsmaals andet Affnit, hvis Besvarelse jeg foreslaaer at udsætte til Foreningens næste Diskussionsmøde. Jeg vil da bede Dem, mine Herrer, navnlig de ældre Forstmænd, ved næste Møde at komme frem med alle de Oplysninger, de see dem istand til, for at dette Spørgsmaal kan faa en Behandling og Besvarelse, der staaer i Forhold til dets store Bigtighed; thi personlig har jeg ikke haft Lejlighed til at indsamle ret megen Erfaring paa dette Omraade.

For idag vil jeg bede dem om at komme frem med deres Erfaringer om Fremgangsmaaderne ved Kultiveringen af de her omhandlede Arealer; det vil sikkert have baade Interesse og praktisk Betydning for Flere end mig, at faa det fremsatte Spørgsmaal drøftet saa alsidig som muligt.

Skovrider C. Schrøder fraraader at dele Spørgsmaalet som foreslaaet, væsentlig fordi Fremgangsmaaden bør rette sig efter hvilken Træsart, der vælges til Indplantning. Skal der fremelskes Naalekov holder man paa at rydde, pløje og tilplante; skal man have Eg frem, vil dette ogsaa sikrest og billigst opnaaes ved at rydde og behandle Jorden med Plov og Harve, for derefter at udsaa Ageren i en Kornafgrøde; skal

man derimod fremelske Bøg, tilraades ubetinget at holde paa den tilstedevarende Gjørdsel.

Friederichsen vil heller ikke rydde, naar Bøg skal fremelskes paa et saadant Areal, men tilplante det, ved Hjælp af Stikspaden eller Plantning med 2 à 3aarige Planter i en indbyrdes Afstand af $\frac{3}{4}$ Alen; forøvrigt vil det ofte være rigtigt at tilplante slige Skovhaver første Gang med Gran, og da maa han ogsaa tilraade Rydning, samt Tilplantning med større kraftige Planter. — Hvor Eggen ikke har for meget Gran til eget Forbrug, vil denne Benyttelse af Skovhaverne være meget lønnende; han kan meddele fuldstændig nøjagtige og paalidelige Oplysninger om, hvad man har faaet ind ved Afdrivningen af et isoleret Stykke Granskov i Charlottenlunds Skov under Kjerstrup, hvor Bevogningen var 35 Aar gammel.

Rd. Mk. Sk.

Paa et Areal af 6000 □ Alen er folgt 333 Graner for	249	''	''
samt 30½ Bunke Top for	30	5	4
	<hr/>		
	Salt	379	5 4
Skovningsomkostningerne vare	14	2	4
	<hr/>		
	Altsaa Netto	365	3 ''

1 Td. Land vilde herefter have givet: 852 Rd. 5 Mk. og fordelt paa 35 Aar: 24 Rd. 2 Mk. 3 Sk. aarlig, uden at der er taget noget som helst Hensyn til Gjennemhugningsudbyttet.

Træet er folgt til følgende Priser:

For 6" Bjælker à 14 Alen:	11	Mk.	Topenden	2	Mk.	''	Sk.
— 6" — à 12 — 10 —				2		''	—
— 4" — à 10 — 5 —				1		4	—
— 4" — à 9 — 4 —	8	Sk.	—	''	—	12	—
— 4" — à 8 — 4 —	''	—	—	''	—	10	—
— 4" — à 7 — 3 —	8	—	—	''	—	8	—

Skovrider Wegge erklærer sig enig med den foregaaende Taler, og har ogsaa meget indbringende Granskove under sin Forvaltning, dog maa han bemærke, at Priserne paa Grantræ

ved Bederstrup Skovdistrikt i sidste Vinter have været 25 pCt. højere end tidligere. Efter Opfordring erklærer han sig villig til at give nærmere Oplysninger om Udbytten af Røbbet Gran-skov i Foreningens næste Møde.

Tjørn henviser til, at det væsentligst kommer an paa, hvad Jordbund man har for sig, hvorvidt man kan vælge Maaletæe til første Kultur.

Skovrider Ovade har nogen Erfaring i at tilplante saadanne Skovhaver; en, der var bevoget med enkelte spredte Træer og Gjørdsfel, navnlig Tjørn, har han tilplantet med større Bøgeplanter med Klump i en Afstand af $2\frac{1}{2}$ Alen, efter at Understoven var hugget. Nogle andre Skovhaver indtoges til Fred i 1840, og efter at Hegningen var hugget, indhakkedes i Aaret 1842 Agern uden foregaaende Rydning; den unge Egebevoget har staaet sig meget ordentligt, men Gjørdsfelen maatte i Begyndelsen hugges hvert 3die Aar. Hvor det saa viste sig, at Besaaningen var ufuldstændig, har han plantet højtammede Ege, opelskede i Planteskole, og han har ved denne Fremgangsmaade opnaaet god Slutning og god Tilvæxt, saaledes at han troer at maatte holde paa den, naar det gjælder om at bringe Eg frem paa det givne Areal.

A. Schrøder har opnaaet meget smukke Resultater ved Dibling i Jord, der var besaaet med Rug; de paa denne Maade saaede Ege ere gaaede langt forud for andre, som vare bredsaaede samme Aar; men dersom man har meget Bildt, hvor Egekulturer skulle foretages, bør man ganske afgjort bevare Understoven og ikke rydde denne forud for Besaaningen, da Gjørdsfelen saa næsten er det eneste Middel til at bringe de unge Ege frem fra Dyrebidet.

Friederichsen advarer endelig imod at rydde Gjørdsfelen forud for Tilskultivering af en saadan Skovhave, dersom den er beliggende i Nærheden af Moser eller Søer, da Nattefrosten i saa Fald vil være en farlig Fjende, imod hvilken man maa søge at beskytte sine unge Kulturer, selv om det er

Egebefaaninger, ved at holde saa meget som muligt paa den allerede tilstedevarende Træværst.

Mødet d. 3die Oktober 1873.

1. Hvilke Erfaringer have med Hensyn til Udbytten af Naalefkovene her i Landet? — Da Indlederen, Skovrider Wegge ved Pederstrup, ikke kunde give Møde, havde han tilsendt Formanden en skriftlig Indledning saalydende:

Da jeg er blevet opfordret til at indlede dette Spørgsmaal, vil jeg herved tillade mig at meddele de Erfaringer, jeg har indhentet om Udbytten af Naalefkovene paa Pederstrup Skovdistrikt.

J nævnte Skovdistrikt er allerede i et længere Tidsrum, siden 1847, foretaget ikke ubetydelige Afdrivninger af Naalefkov, fra $1\frac{1}{2}$ til 4 Tdr. Land aarlig; — men da jeg i en ifkun forholdsvis kort Tid af denne Arrække har haft Bestyrelsen af Distriktet, og ej heller er i Besiddelse af de fornødne Regnskaber for at kunne give en Oversigt over Udbytten under hele den Tid, hvor Afdrivningen har fundet Sted, maa jeg indskrænke mig til at meddele Udbytten af disse for den senere Tid, og navnlig for de Afdrivninger, der ere foretagne forrige Vinter. Dette kan saa meget lettere gøres, da alt, hvad der da blev afdrevet, er solgt, hvilket ej altid har været Tilfældet under de nærmest foregaaende Aar, da en ej ubetydelig Del er anvendt af Skovejeren til eget Forbrug.

J Vinteren 1872—73 blev i Røbbet Øster-Skov afdrevet $1\frac{7}{14}\frac{5}{00}\frac{2}{00}\frac{8}{00}$ Tdr. Land Granskov af 46 Aars Alder; — dette Skovstykke gav ved Afdrivningen 1042 Stammer af følgende Dimensioner, der solgtes til vedføjede Priser:

						Rbd. Mf. St.
3	Stammer à 26,5	Rbfd. pr. St. tilf.	79,5	Rbfd. folgt for	17	1 1
11	— à 20,7	— - —	227,7	— —	57	4 8
25	— à 17,5	— - —	437,5	— —	119	3 "
47	— à 16,8	— - —	789,6	— —	178	3 2
54	— à 14,8	— - —	772,2	— —	183	4 6
88	— à 12,0	— - —	1056,0	— —	274	" "
55	— à 11,5	— - —	632,5	— —	158	3 "
55	— à 10,9	— - —	600,5	— —	148	2 14
64	— à 10,4	— - —	665,6	— —	155	2 10
39	— à 8,7	— - —	339,8	— —	83	" 4
58	— à 8,2	— - —	475,6	— -	121	3 3
67	— à 6,7	— - —	448,9	— —	130	5 7
16	— à 6,3	— - —	100,8	— —	30	" 15
15	— à 5,9	— - —	88,5	— —	26	2 11
29	— à 5,5	— - —	159,5	— —	45	1 1
15	— à 4,5	— - —	67,5	— —	23	1 1
41	— à 4,1	— - —	168,1	— —	56	1 14
95	— à 2,8	— - —	266,0	— —	121	1 7
5	— à 2,5	— - —	12,5	— —	5	3 8
17	— à 1,9	— - —	32,8	— —	14	2 2
66	— à 1,2	— - —	79,2	— —	35	3 7
18	— à 0,8	— - —	14,4	— —	3	3 10
159 krogede Stammer, der ifkun af-						
give Bragtømmer 1317,5						— — 296 4 7
Tilfammen 1042 Stammer = 8631,2						folgt for 2287 " "
Desuden har Afdrivningshug-						
sten givet 72 Fv. Støde-						
brænde, beregnet til 30 Rbf.						
pr. Fv. = 2160						— — 197 " 7
og 63 Hobe Kis à 15 Rbf. = 945						— — 71 2 7
Salt 11936,2						2555 2 14

Resultatet bliver altsaa, at 1 Td. Land 46-aarig Granstov har ved Afdrivning givet 677 Stammer = 5766 Rbfd. foruden

Stødebrænde og Ris, og naar Stødebrænde og Ris medtages, udgjør Træmasfen 7774 Rbd. pr. Td. Land, der ved Salg er udbragt til 1661 Rd. 5 Mk. 2 Sk. — Lader man Ris og Stødebrænde ude af Beregningen, have ovennævnte 677 Stammer eller 5766 Rbd. givet et Udbytte af 1487 Rd. 1 Mk. 10 Sk.

Med Hensyn til de Priser, hvormed de forskjellige Dimensioner ere betalte, da variere disse meget betydeligt, nemlig fra 43 Sk. pr. Rbd., hvormed Rundholter ere betalte, indtil 20½ Sk., der har været Prisen pr. Kubikfod for de sværeste Bjælketræer.

Omfoftningerne ved ovennævnte Afdrivninger have været 187 Rd. 1 Mk. 12 Sk. pr. Td. Land.

Qvade. — Om det end maa ansees for meget beklageligt, at der ej kan fremlægges detaillerede Beregninger over Udbytten af Pederstrup Granstove, hvilket jeg saa sikkert havde ventet, vil Begges Meddelelse om Afdrivningen i Nøbbets Østerstov for sidste Aar dog altid kunne betragtes som et værdifuldt Bidrag til vort Spørgsmaals Løsning, idet den viser: at en Td. Ld. 46aarig Granstov, foruden Gjennemhugningsudbyttet, ved endelig Afdrivning har givet 7764 Rbd., og at disse ere solgte til 20 à 43 Sk. pr. Rbd., en Pris, der viser, at de større Dimensioner, der som bekendt ej kunne maale sig med det franske og norske Tømmer i Kvalitet, dog kunne finde Affætning til forholdsvis gode Priser.

I mit Distrikt haves en samlet, 32aarig, 28 Tdr. Land stor Naaletræplantning, som til Dato har givet, ved Gjennemhugning 31,744 Rbd., udbragt til 4473 Rd. 8 Sk.; den tilbageværende Bestand er taxeret til 103,370 Rbd. à 14 Sk., som udgjør 15,074 Rd. 4 Mk. 12 Sk. Efterat Anlægs- og Opfovningsomkostningerne med Renter og Renters Rente ere fradragne, har hele Arealet givet et Netto Udbytte af 17,476 Rd. 3 Mk. 15 Sk., eller gennemsnitlig aarlig i de 32 Aar 19 Rd. 3 Mk. ½ Sk. pr. Td. Ld. Dette er et saa respekta-

belt Udbytte af let Jord med slet Underlag, at det maa ansees for tvivlsomt, om et saa godt Udbytte vilde opnaaes ved Agerbrug, og følgelig være Bevis for at slige lette Jorder med Fordel kunne beplantes med Naaletræ*).

Stampe takker for de meddelte, interessante Oplysninger, men ønsker at faa lidt nærmere Underretning om Bevogningens Behandling under dens Fremvæxt.

De to henviser til den fremlagte Oversigt, idet han tilføjer, at Bevogningen er gjennemhugget regelmæssig hvert 4de Aar, og at Plantningen er foretaget i 2 Alens Afstand i □. Kun udgaaede og undertrykte Stammer ere borttagne ved Gjennemhugningerne.

Bornebusch udtaler, at man maa være varsom ved Gjennemhugning af Naaletræ, navnlig af Granen, dels af Hensyn til det Materiale, man ønsker at opelste, dels ogsaa af Hensyn til den Skade, Granen er udsat for, naar Binden faaer Indpas.

Chr. Schrøder. I Sverig og Norge seer man Naaletræerne voxe i en temmelig høj Stilling, rigtignok som oftest alle Aldere imellem hverandre, og desuagtet have Træerne der smukke, ranke og grenefri Stammer. Man kan vel nærmest tilskrive Jordbunden og Træets langsomme Udvikling dette. I Danmark er Jordbunden i Almindelighed for god for Granen og giver denne en for hyppig Væxt, der har til Følge, at Træerne ere skjøre i Beddet og let knækkes af Binden.

Stampe. At Granerne staa svagt og ere udsatte for at ødelægges af Binden ligger vistnok i, at man ikke tidlig nok giver dem en friere Stilling.

Godsejer Wilhelm, Drenæs, henviser til de yndste Læbælder, der ere plantede i 4 Alens Afstand.

Skovrider Clement indrømmer Rigtigheden af, at Læ-

*) Den detaillerede Beregning er optagen i Tidsskrift for Landøkonomi, 7de Bind 5te Hefte, hvorfor den her er udeladt.

bælter plantes meget aabne, men hugger man i sluttet Skov, maa dette ske med Varsomhed.

Bornebusch. Vil man opelske gode Sortimentter, maa Bevoringen holdes sluttet. Og saa jeg har med Forunding seet den smukke, ranke Bært, som den almindelige Fyr opnaaer i Sverig, selv i temmelig fri Stilling, medens denne Fyrreart hos os, selv i den mest sluttede Besaaning, er saa tilbøjelig til at blive, kroget.

Skovrider Bjørns Spørgsmaal, om den østerrigste Fyr ikke opnaaer en smukkere Bært hos os end den alm. Fyr, besvarede bekræftende, og blandt andet meddelte Sægermester Stampe, at en Plantage af østerrigst Fyr paa Sjælland har en meget smuk Udvikling og rank Bært.

Skovrider Thymann kjender et Stykke Fyrrestov, alm. Fyr, der bestaaer af meget smukke Træer, og som ere fremkomne efter Saaning i Killer, udført omtrent 1840 paa meget mager Jordbund.

Stampe udtaler sin Anerkjendelse af det ifølge den af Quade fremsatte Beregning foreliggende Resultat, men formener dog, at den ansatte Pris 14 Sk. pr. Rbkd. af den forhaandenværende Måsse er for lav, hvilken Anskuelse deles af Flere.

Bornebusch. Da den væsentligste Nytte af dette Spørgsmaals Behandling fremkommer ved de Dplysninger, der kunne faaes af tabellariske Fremstillinger om Naalestovens Udbytte i de forskjellige Aldere, fremlægger jeg herved følgende Supplement:

A. Paa mit Distrikt, i Skoven Fyrvænget, findes en Naaletræbestand, omtrent 55 Aar gammel, der er under Afdrivning. — Paa dette Areal staa pr. Td. Land:

63	Stk. store Bjælder over 12"			i Rodend. 15 Rbkd. pr. Stk. =	954 Rbkd.
106	— mindre — fra 9" til 12"	—	10	— — =	1060 —
129	— Spær — - 6" - 9"	—	3	— — =	387 —
65	— Stænger — - 4" - 7"	—	1	— — =	65 —

Denne Bestandsmasse vil efter Nutidens Priser ved Auktion kunne udbringes til:

De 63 store Bjæffer à 4 Rb.	--	--	252 Rb.
- 106 mindre -- à 15 Mf.	--	--	265 --
- 129 Spær à 1 Rb.	--	--	129 --
- 65 Stænger à 2 Mf.	--	--	21 -- 4 Mf.

Salt 667 Rb. 4 Mf.

hvilket omtrent er 26 St. pr. Rbfb.

B. Paa et ca. 30 Tdr. Land stort Areal med Gran sammesteds, i en Alder fra 25 til 35 Aar (plantet i 2—2 Alens Afstand, er ved Gjennemhugningerne borttaget: pr. Td. Land.

			Rb	Rb	Æ	ß
2 Spær	fra 6 til 9" i Rodenden à 3 Rbf.	= 6 Rbf. à	Stf.	1	=	2 " "
24 Stænger	- 4 - 6" -- à 1 --	= 24 -- à	--	2	=	8 " "
147 Rægter	- 3 - 4" -- à ½ --	= 73½ -- à	100 Stf.	12	=	17 4 " "
455 Humlestag.	- 2 - 3" -- à 100 15 --	= 68 -- à		5	=	22 4 8
597 Bønneft.	- 1 - 2" -- Stf.	5 -- = 30 -- à		1	=	6 " "
Er 1225 Stammer	indeholdende 221½ Rbfb. til en Værbi af:					56 2 8

eller 24½ St. pr. Rbfb.

Paa 1 Td. End. 35aarig Bestb., gennemhugget 2 Gange, staa tilbage:

				Rb	Æ	ß
279 Spær	à 3 Rbfb.	= 837 Rbfb. à Stykke 1 Rb.	= er	279	"	"
672 Stænger	à 1 --	= 672 -- à --	2 Mf.	=	224	" "
486 Rægter	à ½ --	= 243 -- à 100 Stf.	12 Rb.	=	58	2 4
372 Humlest.	à 100 Stfr	150 = 56 -- à Stykke 5 --	=	18	4	"
Er 1809 Stammer	indeholdende 1808 Rbfb. til en Værbi af:					580 " 4

eller 30½ St. pr. Rbfb.

Vi se saaledes ogsaa her den almindelige Mening stadfæstet, at Naaletræskoven her til Lands ikke bør have en for høj Omdriftstid, næppe højere end 40 Aar, hvilken Omdrift ogsaa bedst egner sig til Producingen af de Sortimentter, der søges mest og betales bedst.

Sluttelig skal jeg tillade mig at bemærke, at saaledes som Afsetningsforholdene for Tiden ere her, da vil det ikke være tilraadeligt at have et større Naaletræareal end omtrent 100 Tdr. Land pr. □ Mil, der omtrent vil producere det fornødne Materiale til Omegnens Forbrug. — Erfaringen har viist, at

saafnart Tilbudet overstiger det øjeblikkelige stedlige Forbrug, da kunne Priserne dale ned til Halvdelen af de Ovenførte.

Wilhelm, Drenæs. $\frac{1}{2}$ Td. Land i Nørre Alslev Skov, 25 Aar gammel, der afreves paa Grund af Jernbanens Anlæg, gav:

48 Spær	fulgt for	55 Rd.	3 Mk.	„	St.
600 Lægter	— -	150 —	4 —	5 —	—
225 Humlestager	— -	24 —	„ —	9 —	—
50 Bønnestager	— -	1 —	„ —	„ —	—
22 Btr. Rvas	— -	11 —	„ —	„ —	—

Tilsammen 242 Rd. 1 Mk. 14 St.

Aaret forud var Arealet let gennemhugget.

Bornebusch. I Anledning af de fremsatte Anskuelser om den Afstand, hvori Granerne bør plantes, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den af mig omtalte 35aarige Granbevoering i Fyrvænget er plantet i 2 Alens Afstand i \square eller 3500 Planter pr. Td. Land, og dog fremgaaer det af det herom Anførte, at omtrent 450 Stkr. pr. Td. Land ikke ere komne til nogen direkte Nytte; thi de have ikke opnaaet nogen brugbar Størrelse; dog tør jeg ej benægte, at de have bidraget deres til Bevoeringens tidligere Slutning. — Gjennemhugningen er begyndt med det 25de Aar, hvilket var temmelig sent.

Kann anbefaler at plante i $1\frac{1}{2}$ og 2 Alens Afstand og at begynde tidligere med Gjennemhugningerne.

2. Hvorledes kan en Naaleflov hurtigt og billigst omdannes til Løvskov? Indledes af Skovrider Clement. — Denne Omdannelse kan ske paa forskjellig Maade efter Naaleflovens Bestaaffenhed og Beliggenhed. Er Naaleflovten (jeg tænker her paa Granflovten, der er den almindeligste hos os) omgivet af Læ fra alle Sider, og Jordbunden forøvrigt er ren, vil jeg foretrække som den billigste

Kultur at nedhakke Bog imellem Stammerne med en almindelig Bredhakke. Er Jordbunden derimod uren, nedhakkes Frøet i 2, og der sørges for, at det kan erholde $\frac{1}{2}$ Tomme Dækning. I Vinterens Løb udtyndes Naaletræbevojrningen temmelig stærkt, saaledes at f. Ex. hveranden Rad borthugges og senere hveranden Stamme i de tilbageblevne Rækker. Ere de tiloversblevne Stammer meget grenede, bør disse afhugges saa højt som en Mand kan række. Den saaledes frembragte Stilling i Granstoven vil give tilstrækkelig Luft og Læ for de unge Bøge, samt forhindre Græssets for hurtige Fremvæxt. Det maa iagttages, at ingen Naale ved Nedhakningen komme med Frøet ned i Hullerne, eftersom Naalene forhindre Spiringen. Ingen Stød maa ryddes, da Forraadnelsen af disse bringer de unge Planter fortrinlig Næring. Efter 3 à 4 Aars Forløb kan man atter borttage nogle Stammer, og hvor Jordbunden er nogenlunde god, kan Resten uden Fare borttages efter 6 à 8 Aars Forløb.

Har man ingen Bøgeolden, kan der med Stikspaden foretages Underplantning med 2 à 3 Aars Bøgeplanter i 1 Alens Afstand. Disse Planter behøve ikke at være skolede, men kunne om Foraaret, medens Jorden endnu er blød, med Lethed trækkes op i Skoven. Den samme Uysning maa foretages som ved Nedhakningen, men Stammerne maa naturligvis borttages, forinden Plantningen foretages. Er Naalestoven meget udsat for Vinden, kan denne stærke Uysning ikke godt udføres, da de tilbageblevne Stammer derved ville blive for meget udsatte, og jeg vil i saa Tilfælde foretrække at borthugge alle Stammerne samtidig og anlægge Kvadrater mellem Stødene, hvori Bøgeolden saaes. Dels for at skaffe Læ, dels for at hæmme Ukrudet, anbringes derefter Naaletræernes Grene imellem Kvadraterne, idet man fastgjør dem ved Kroge. Har man ingen Olden, maa man strax efter Bevojrningens Afdrivning beplante Arealet med gode, skolede Planter helst paa 1 Alens Rængde og i $1\frac{1}{2}$ og $1\frac{3}{4}$ Alens Afstand, og ligeledes her anbringe Naaletræernes Grene rundt omkring, for derved

at hindre Sølens Straaler i at brænde altfor stærkt paa Jordbunden.

Det maa bemærkes, at hvis den Naaleflov, der skal fornyes, er en meget gammel Bevøring med store, svære Stammer, da kan man, naar Utsningen skal foretages, ikke udføre denne som Rækkehugning, men da maa Djet sige En hvilke Stammer, der bør tages. Jeg har ved den omtalte Rækkehugning kun villet angive, hvor stor Utsningen bør være.

Chr. Schrøder vil foretrække ren Afdrivning af Granbevøringen, Stødene optagne, og Jordbunden behandlet i et Aar som Brak, eller at tage en Sædafgrøde af denne og dernæst udplante de unge Bøge.

Stampe. Hvorfor ikke foretage ren Afdrivning, da der jo her tales om moden Skov?

Bornebusch. Successiv Utsning vil være gavnlighst for de unge Bøge, der ikke godt taale at staa aldeles frit i den helt unge Alder. Forøvrigt frygter jeg for, at Vinden vil gjøre betydelig Skade paa den pludselig lysstillede Granflov, navnlig ved at knække Stammerne over, hvorved disses Værdi forringes i høj Grad. Jeg ønsker at vide, om man kan fremvise Erfaring for denne Fremgangsmaades Anvendelighed. — Ved ren Afdrivning vilde følgende Fremgangsmaade vistnok være at anbefale: Jorden behandles med Plov og besaaes med Sæd, og samtidig med Sædens Nedlægning plantes med Stikspaden 2aarige unge Bøge, der ere opvoxede frit i en Planteskole.

Clement kjender Steder, hvor den Fremgangsmaade, at stille Granstoven lys og underplante med Bøge, er lykkes fortrinligt og henviser til Kongestoven ved Allingsø.

Quade deler Bornebuschs Frygt. Et flaaende Exempel paa Vindens Virkning kan anføres fra Hardenberg Fyrrevænget, hvor Stormen Palme Søndag 1830 omblæste 6 à 800 Stammer, fordi Bevøringen var stillet for lyst. Han anbefaler Rydning, Jordens Behandling med Plov og derefter Udplantning af 4 à 5aarige kraftige Planter, men

gjør dog tillige opmærksom paa, at da Naalestoven lader sig forynge paa naturlig Maade, kan den ganske bestemt ogsaa ombandles til Bøgeskov ved successiv Udsning og Underplantning. Den største Hindring herfor er, som tidligere bemærket, den Skade, man er udsat for at lide ved Stormene.

Clement ynder ikke, at Stødene borttages; thi de afgive Næring til de unge Planter. Dyrkning af Sæd trækker Musene til Plantagerne.

Wilhelm. — Man kan da dyrke Kartofler, eftersom disse ikke tiltrække Mus.
